

Urteko azken zenbaki honek ahitu den urteari begirada bota nahi dio. Eta horretan jarri ditu Izaro Ieregi artista eta Sustrai Colina bertsolaria. Eta, esan liteke, nork beretik eginagatik, biek ere, bizi gaituen zaharra hiltzen eta berria jaiotzen ari den garai honetan, gorputza lokatzetan sartuta idatzi dutela.

Errealitate soziala zizelkatzen den gorputzak garela, errealitate eta arau soziala gorputzen den lekua garela hartzen du abiapuntutzat Izaro Ieregi artistak bere kultur kronikan. Bilboko Okela sormen lantegiaren sortzaile eta kide izan da Ieregi oraintxe arte, eta azken bost urteetan artearen, generoaren eta euskararen gainean zurkaiztu den proiektuan ikasi eta bizi izandakotik begiratzen dio Marina Garcés filosofoak «garai postumoak» –heriotza ondorengo garaiak– deitzen dion gure garai honi. 90eko hamarkadatik hona artea eta gorputza nola lerratu diren aztertzen du Ieregi. Bi helbururekin, hain zuzen, norbere burua gorputz bezala pentsatzeak berak dakartzan bi helbururekin: bat, arauari dagokiona, biolentzia normatiboa geure gorputzean nola gorputzen den aztertzea; eta, bi, erresistentziari dagokiona, subjektibotasun berriak nola sortzen diren ikustea kultur adierazpideen bitartez.

Sustrai Colina ere arauaren eta erresistentziaren artean ari da garaion subjektibotasunaren eraikuntza aztertzen duen artikulua-rekin. Kultura, zentzu antropologikoan hartuta, gorputz subjektibotasunaren eraikuntza baita: garen, izan nahi dugun, izan nahi ez dugun eta izan ezin dugunaren arteko elkargune horretan zirriborrotzen dena. Colinak menderakuntzaren disezio oso zolia egin du, kanpo eta barneko menderakuntzarena, besteek eragiten diguten eta geuk besteei eragiten diegun menderakuntzarena. Borterea, bortxa, memoria, etorkizuna eta konbentzioek zizelkatzen gaituzte, eta, hala ere, «egunero autodeterminatzeko borrokatu ahal izatea» ere eskutan dugun altxorra da.

Ieregi eta Colinaren testu mamitsuen ondotik, zortzi kultur gilek eta zazpi marrazkilarik 2018ko kultur gintzaren errepassoa egin dute: Nora Arbelbide, Alberto Barandiaran, Maite Berriozabal, Xabier Gantzarain, Ines Arrue Unanue, Oier Guillan, Peru Iparragirre eta

Gorka Erostarbe hitzez, eta Txakur Gorria kolektiboa, Adur, Axi, Dani Fano, Diego Pallés, Eider Eibar eta Paula Estevez marrazkiz.

Garazi Arrula Ruiz idazle eta itzultzaileak bere doktore tesian oinarritutako artikuluak ixten du zenbakia: hemen ere, gorputza eta identitatea aipatzen dira, literatur lanen autoitzulpen ariketak ezkututzen duena bistaratzeko. Eta, noski, zenbakiro legez, Unai Iturriagak ere egin du bere artikulua grafikoa, urteari buruz, 2018ko kulturgintzan mugarri izan diren hainbat gertakariri begirada galdera ikur batekin botata.